

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת ויגש
שנת תשפ"ה

גליון
פ"ז

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

• הלכות דרך ארץ

ילד תופס שיחה עם חבר באמצע השעור, חגיבים לעצור את הלמוד ולהגיד בתקיפות: "אי אפשר לדבר בכיתה!"

צריכים ללמוד את זה פעם ועוד פעם עד שזה יחדר בילדים. ואם אין לכם את הכוחות לעצור בעצמכם את הדבור בכיתה, חגיבים להשתמש עם הכוח של המנהל והמנהלת.

בקשתי מהשרת שיעשו בבית החנוך משרד נפרד למנהלת, לא ביחד עם המזכירות, כדי שאם יש למורה בעיה עם ילדה שעדין מכריזה דברים באמצע הכיתה, שתוכל לשלח אותה למנהלת, והמנהלת תלמד אותה שאי אפשר לדבר כשמונה מדברת.

הקדוש ברוך הוא דורש דרך ארץ

כשמלמדים ילדים 'דרך ארץ', עוצרים את השעור כשילד מדבר, זה לא בגלל ש'מפריע לי כשאתה מדבר באמצע השעור', ואני כועס עליך כי אני רואה שאתה לא צריקה אותי, אלא כי כך אומרת התורה, הקדוש ברוך הוא אומר שאסור לדבר כשמלמד מדבר או כשמורה מדברת! והתורה הקדושה אומרת שבכיתה צריקה להיות משמעת, ודרך ארץ קדמה לתורה.

אם ילד מכריז: "המלמד המסריח", או ילדה אומרת: "המורה המסריחה", אי אפשר להגיד: 'לא

'תקיף' אבל לא 'רע'

על הדבר היחיד הזה - דרך ארץ, חגיבים לעמוד בתקיפות רבה מאוד. אבל להיות 'תקיף' אין פרושו להיות - 'רע' אל הילדים, אלא צריכים להיות חזקים מאוד מאוד לדרש מהילדים דרך ארץ.

אני מבקש מכם, אל תפחדו לעמוד בתקיף על 'דרך ארץ', אל תפחדו שהילדים לא יאהבו אתכם, הם ישוחחו בינם לבין עצמם: "המלמד הזה הוא קשוח, הוא לא מלמד טוב", זה בדיוק הפוך, ילדים מאוד אוהבים מלמד או מורה שמחזיקים את הכיתה במשמעת חזקה, כשתעברו חצי שנה הילדים מאוד יאהבו אתכם, כי ילדים לא אוהבים מלמד או מורה שמנהלים את הכיתה כמו 'ממלא מקום', על רגל שמאל, והילדים חוגגים...

ילדים אוהבים כשתקיפים אליהם, אם לא 'רעים', לא נכנסים לסכסוכים אישיים עם הילדים.

בסוף השנה יודעים הילדים אם המלמד אהב אותם, או לא. אפילו שהמלמד והמורה יגידו לילד: "לא נכון, אני פן אוהב אותך", לא יאמינו למלמד, יאמינו לילד, כי הילד מרגיש אם באמת אוהבים אותו.

בתחלת השנה צריכים לעמוד חזק מאוד על דרך ארץ

בתחלת השנה חגיבים לעמוד חזק מאוד על הפרט הזה; אם

בעזרת השם יתברך אנו מביאים בפניכם את חלקו השלישי של השעור שמסר ראש הישיבה שליט"א למחנכים, בפרשת בראשית ה'תשפ"ד, בקרית ברסלב - ליבערטי יע"א.

על דרך ארץ צריכים לעמוד חזק

עד עכשו דברנו על כמה דגמאות שקשורות להורים ולא לילדים, עכשו אני רוצה להוסיף מה פן קשור לילדים עצמם.

חכמינו הקדושים אומרים (תנא דבי אלהו פרק א): "דרך ארץ קדמה לתורה", אין יהדות, אין תורה, אין את למוד פרשת השבוע, רק אם יש דרך ארץ! - וזה קשור לילדים, צריכים לדרש מהילדים דרך ארץ חזקה.

'דרך ארץ' פרושה: שילד לא יכול לדבר כשהמלמד מדבר, וילדה לא יכולה לדבר כשהמורה מדברת; כמו כן כשמלמד או מורה נכנסים לכיתה, חגיבים כל הילדים לקום.

כשהילדים כותבים או מצירים או כשהם חוזרים על מה שלמדו, וילד תופס שיחה עם חבר, לא צריכים לעמוד על זה כל כך חזק, אבל אם עכשו הוא הזמן שהמלמד או המורה מוסרים שעור, חגיבים כל הילדים להיות בשקט, אין כזה דבר שילד ידבר אז.

כבר לא יחפש תשובת לב על ידי הפרעה לכמה.

אם יש לנו ילד שעושה משחק, כל חמש דקות הוא מבקש לצאת מהכיתה בתרוץ שהוא צריך ללכת לשרותים, אז תלוי בגיל של הילד, אם מדבר בילד יותר גדול, אפשר לקרוא לילד החוצה ולשאל אותו: "מה אתה רוצה? כמה פעמים אתה צריך ללכת לשרותים?" אבל אם זה ילד קטן, צריכים לברר קדם אצל ההורים שלו אם יש לילד בעיות; אחד הסימנים של אדם שסובל מסכרת, שהוא לא מפסיק לצאת לשרותים. אל תכנסו עכשו לפחדים שכל ילד שהולך הרבה לשרותים זה אומר שהוא סובל מסכרת, יש עוד דברים שיכולים לגרום שיצטרכו לצאת הרבה, אבל צריכים לדבר על זה עם ההורים ולראות מה קורה עם הילד.

אי אפשר להפך את הילדים למשתקים...

כשמדברים על לקבע דרך ארץ בפתה אני רוצה להעיר שאי אפשר להפך כל שניה משהו אחר למחצה.

בויליאמסבורג יש פתה שעכשו רופפת קצת, אין שם דרך ארץ, והיות שאין לנו בויליאמסבורג מנהל (המנהל עבר לגור בקריה) אז חזרתי להיות המנהל, נכנסתי אתמול לפתה ההיא, שאלתי את המלמד אם הילדים מתנהגים יפה, אמר לי המלמד שילד אחד אינו מתנהג בדרך ארץ, כשהוא שואל

מה עושים עם ילדים שמצביעים בשביל שטויות?

מלמדים שואלים, מה עושים כשאוחזים באמצע הלמוד וילד מצביע ואומר משהו שלא קשור עכשו.

התשובה היא: תלוי; קשה לי מאד לדבר אל כל המלמדים בבת אחת, כי זה דבר שתלוי בגיל של הילד וכמה בוגר הוא.

אם זה ילד שעדין לא התבגר, הוא לא יודע מתי להכריז את הדברים שלו, והוא מצביע את ידו, אפשר לשאל אותו: "אתה צריך לשרותים?" - אם הוא צריך ללכת לשרותים, צריכים להרשות לו ללכת; אין כזה דבר לא להרשות ללכת לשרותים, אם צריכים ללכת לשרותים ולא הולכים - עוברים על לאו בתורה (שלאח ערוה, ארח חיים, סימן ג, סעיף יז). ואם הילד אומר שהוא לא צריך ללכת לשרותים, אומרים לו: "תניח את היד, אוחזים עכשו באמצע הלמוד, עוד מעט אני אשמע מה שאתה רוצה להגיד".

ואם הילד אומר: "אבל זה דבר מאוד חשוב", צריכים להרשות לו לדבר, אולי זה באמת חשוב, יכול להיות שהילד צריך ללכת הביתה או שהוא שכח משהו והוא צריך להתקשר אל ההורים שלו. אפשר לזהות במהירות על ילד אם יש לו משהו חשוב לומר או לא.

אם ילד מצביע את ידו באמצע הלמוד ואומר: "רציתי לספר שדודה שלי התארסה", אומרים לילד: "עוד מעט נגיד מזל טוב לדודה שלך, עכשו צריכים להמשיך ללמד".

ילד שמצביע בשביל דברים שטויתיים כי הוא רוצה להפריע לכיתה, צריכים לתת לו הרבה תשובת לב, אפשר למנות אותו לגבאי או לחזן, או שיבוא ליד המלמד ויקריא את הלמוד, כך הוא

אכפת לי, הם ילדים טובים, כי הם באמת ילדים מאוד טובים, אבל התורה הקדושה אומרת שאת זה אסור לומר ועכשו אסור לדבר!

אי אפשר להגיד לילד אין צריך

אותו דבר שיק גם אצל הורים: חייבים ללמד את הילדים לכבד את האבא ואת האמא, כי כך רוצה הקדוש ברוך הוא.

בבקרו של חג שמחת תורה האחרון, מסרתי שיקה קצרה לפני התפלה, באמצע השיחה הבחנתי שמישהו נכנס, ואמרתי לבן שלו: "קום, תן כסא לאבא שלך, ותכין לו קפה", אומר האבא: "אין צריך", אמרתי לאבא: "אסור לה להגיד לבן שלך: אין צריך!"

אם ילד קם ומעביר את הכסא שלו לאביו, או שהוא מביא לו כוס שתיה וכדומה, צריך האבא לקחת את זה ולהגיד לו: "תודה רבה" ואי אפשר להגיד לילד: "אין צריך, אני יכול לקחת לבד כסא או שתיה" - מה זאת אומרת 'אין צריך'?! הרי אבא צריך ללמד את הילדים שלו לעשות את מה שהקדוש ברוך הוא אומר, והתורה הקדושה אומרת שילד חייב לקום בפני אביו ואמו ולכבד אותם, לא משנה אם ההורים התעללו בו, או אם הם אנשים נורמלים.

ללמד להרים את היד

חייבים לקבע סדר בפתה שאם רוצים להגיד משהו, צריכים להצביע, ואם רואים שילדים עושים רעש כשהם מרימים את היד כי הם חושבים שהמלמד או המורה עדין לא הבחינו בהם, צריכים ללמד גם את זה שאי אפשר לעשות בלגן. כדאי להראות לילדים איך מרימים את היד בלי רעש ומהומה.

מקול ברסלב

לשמיעת כל שיעורי הזינוך

(כאדיש)

מראש הישיבה שליט"א

מקול ברסלב

הקישו 1-2-4-2-1

- שמעו ודעהו נמשכם -

את הילדים משהו, הוא משתטה, שאלתי את המלמד מיהו הילד, והוא הצביע לי על אחד מהילדים שלי.

זהו 'ספור של תפלה' כי בקשתי מהשם יתברך, היות שבמלא אני צריך לתת סטירה בפתה הזאת כדי ללמד ולקבע הדרך ארץ - שזה יהיה לאחד מהילדים שלי, כי אני רוצה לחנך את הילדים שלי להתנהג בדרך ארץ. תודה השם שאני מאוד אוהב את הילדים שלי ואני מאוד תקיף אתם, ובחסדי השם יתברך את כל הילדים שלי, גם אלו שבכר התחננו וגם את הצעירים יותר, למדתי להתנהג בדרך ארץ.

למעשה קראתי לילד שיגש ונתתי לו סטירה. אבל אחר כך מחוץ לפתה אמרתי למלמד: שמע, אני מוכן להיות בשביל הילדים האדם התקיף, החזק, עמוד השדרה שלך, ואתה יכול לשלח ילדים למשרד שלי, אבל אם אתה תמצא עכשו כל שתי דקות 'מחצף' אחר ותשלח אותו אל המשרד שלי, בכל רגע יעופו טילים למשרד שלי, אז

אותו: "אתה לא שומע בקול המלמד, כי אתה לא מסתכל בתוך הספר!" - הילד פשוט לא שמע כשאמרתי שכל הילדים יסתכלו בתוך הספר, הוא היה שקוע בחלומותיו.

אפלו ילד שדבר באמצע השעור, גם אז לא חייב להיות שהוא 'מחצף', יכול להיות שהוא חלם אז, והוא פשוט לא שמע שאמרו להיות בשקט.

דרך ארץ בבית

אני מקווה להשם יתברך שבבית שלכם זה גם כן, שאין כזה דבר לצפצף על אבא ואמא, אין כזה דבר שבשלחן השבת תעופפו דברים ויאימו על ההורים.

המקסימום שילד יכול לעולל להורים שלו, הוא לעשות 'ברגז'... אצלי בבית רק את זה יש רשות לעשות, את זה אתה יכול להחזיר לי, אתה יכול לעשות 'ברגז', אבל לפתח פה, לזרק חפצים, להחריב את הבית, אין כזה דבר! זה הרי בית יהודי!

המשך השעור יבוא אי"ה בשבוע הבא.

אני אצטרך להיות האדם הטוב; אי אפשר להיות כן מלמד.

הסברתי למלמד: אי אפשר להעניש כל היום את הילדים. אני יכול להכנס אחת לתקופה, לתת את הטון בפתה; כמו כשיש גיטרה שהמיתרים בה רפויים, אפשר עוד להחזיר אותם לטון הנכון, אבל אם החוטים כבר קרועים, זורקים את זה לאשפה, אותו דבר - הסברתי למלמד - עם הפתה שלך, אם אתה מחזיק חזק את הפתה שלך וקרה שילד התחצף, אני יכול לבוא לעזור לך להחזיר את הענינים למקום, אבל אם זה קרוע לגמרי, כל רגע הופך ילד אחר למחצף, כי אחד לא שם אצבע בספר, וזה לא הסתכל בפנים, וזה לא פתח את הספר שלו, ואחר זז, - מה אתה רוצה מהילדים? אתה רוצה להפוך אותם למשחקים?! תן לילדים לנשם!

לא כל דבר הוא תחפה

ילד לא נהיה חצוף אם הוא לא שם אצבע בספר, או שלא הסתכל בפנים.

אם ילד לא מסתכל בפנים בשעת השעור, אי אפשר להוכיח

מכתבים בעניני חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

מה עושים עם דמי חנכה ופורים של הילדים?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

לילדי יש כסף שהם קבלו מהסבים והסבתות, דמי חנכה ודמי פורים. בן העשר חוסר את הכסף בן השמונה משחק עם זה, פורט את זה כל כמה ימים לכסף קטן ואחר כך שוב לכסף גדול, ובן החמש רק רוצה לקנות דברים ולבזבז את זה על שטויות.

השאלה שלי היא מה נכון לעשות להשאיר את זה אצלם, לקחת את זה, או לשמור על זה בשבילם לשנים הבאות?

זה בעצמו שאמרתי להם שאתה הולך לשאל וכך נעשה - זה חנוכה חזק מאד לילדים; זה מהדברים הכי חשובים שהורים צריכים ללמד ולהראות לילדים - שיהודי שואל את השאלות שלו; הולכים למורה הוראה, לרב, שואלים. כך הם יעשו, כשהם יתבגרו - הם יחפשו לעצמם רב, מורה הוראה, יהודי כשר - שידריך אותם.

תשמור בצד את דמי החנכה ודמי הפורים שלהם - עד שהם יתבגרו, אז תתן להם את זה. לא טוב שיהיה

כבר נסיתי לקחת את זה מהן ולרשם כמה יש להם אצלי, אבל בכל כמה ימים הם מבקשים את זה בחזרה, או שהם רוצים לקנות עם זה משהו.

אמרתי לילדים שאני הולך לשאל את ראש הישיבה שליט"א, ומה שהוא יענה - כך נעשה.

ישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ב' פרשת ויקרא, כ"ז אדר, שנת ה'תשפ"ג

לכבוד ... נרו יאיר

קבלתי את מכתבך.

לילדים כסף והם יבזבזו את זה על שטויות.

יעזר השם יתברך שפכר נזקה ל (פסחים קטז): "ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים"; וגם (מ"ב ז, טו): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", אמן.

... (עצתו אמונה יום טוב פסח תשפ"ג)

איך אני גורם שהעבודה שלי עם הבחורים לא תרד לטמיון?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

אני מגיד שיעור בישיבה קטנה בשעור ב', וברור השם אני מאד מצליח עם הבחורים, אין אצלי דבר כזה שבחור לא יצית, הבחורים יודעים שאצלי אין חכמות, כל אחד קם לפנות בקר ועומד בזמני הלימוד, ומספיקים הרבה מאד.

לפנות בקר אנחנו לומדים שלחן ערוך, לפני הצהרים לומדים גמרא בעיון, אחר הצהרים לומדים שיעור בקיאות ובסדר שלישי לומדים ספרי חסידות.

מה שמפריע לי זה שבשבחורים נכנסים לישיבה גדולה, ששם אין מסגרת כל כך קפדנית, הם מתרופפים, ואחר כך הם נופלים לגמרי וכל העבודה שלי הולכת לאבוד. אני לא יודע למה הישיבות היום כל כך רופפות ולמה כל כך הרבה בחורים נושרים, אולי לראש הישיבה שמדבר הרבה לבחורים יש תשובה על כך?

יישר פח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ב' פרשת ויצא, ז' כסליו, שנת ה'תשפ"א

לכבוד הרב ... שליט"א.

קבלתי את מכתבך.

תדברו אל התלמידים שלך מדברים שנוגעים לכל חייהם ואז לא תתאכזבו; אם שמים דגש על דברים לא חשובים שבמילא לא יחזיקו מעמד - קבל על העבודה.

תכניסו בהם אהבה למצוות ומעשים טובים, אהבה להניח תפלין ואהבה לשמור שבת, אז הם כל החיים יניחו תפלין וישמרו שבת.

אם שמים דגש על ללבש כובע בשעת האכילה, או ללכת כל היום עם חגורה וכדומה לזה - כל זמן שהבחורים עוד צעירים הם מציתים, אבל אחר כך לא נשאר מזה זכר.

אני לא מתערב איך תחנכו את תלמידים, לכל מקום יש את המנהגים שלו, כל המנהגים הם חשובים ויקרים אבל אי אפשר לעשות מטפל עיקר ומעיקר טפל; העקר צריך להשאר עיקר, העקר הוא לדבר מהשם.

יומם וליילה צריכים התלמידים ומגיד השיעורים לדבר מאמונה, אמונה פשוטה, בלי חכמות וכלי פלפולים; להכניס בילדים אהבה לעשות את רצון הבורא, להחשיב כל נקודה טובה שעושים. ותראו שלא רק שהם לא יפלו, הם רק יעלו מעלה מעלה ויגדלו לצדיקים גדולים.

בלילה כשאתם לומדים אתם ספרי חסידות תספרו להם הרבה ספורי צדיקים. ידוע שהרב מצאנו זכותו גן עלינו שאל פעם את המלמד של בניו אם הוא לומד אתם מוסר, המלמד ענה: "כן"; אז הוא שאל אותו: "איזה ספר מוסר אתה לומד אתם?" וענה: "חובת הלבבות", אמר לו הרב הקדוש מצאנו: "לא זאת התפונתי לשאול, שאלתי אם אתה לומד מוסר", אם אתה מספר להם ספורים מהרב הקדוש רבי אלימלך מליזענסק זכותו גן עלינו ומאחיו הקדוש רבי זושא זכותו גן עלינו; כי ספורי צדיקים מלהיבים את הלב להיות יהודי כשר.

גם צריכים לדבר אל בחורים הרבה חיזוק; רבי נתן אמר: "על כל פה מוסר שאומרים, צריכים לתת קצרה מלאה התחזקות"; עוד אמר רבי נתן: "התעוררות שמגיעה ממוסר לא מחזיקה מעמד הרבה זמן, אבל התעוררות שיוצאת משחת חיזוק - זה מחזיק מעמד הרבה זמן"; כשמדברים אל התלמידים, נותנים להם מוסר - צריכים הרבה לחזק אותם, שהם ירגישו שהשם אוהב אותם, שהם ירגישו שהשם איתם, ואז הם לא יפלו, הם ישארו בראת שמים.

השם יעזר שתצליחו בכל הענינים.

...

(קונטרס עצתו אמונה פרשת ויצא תשפ"א)

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: jhbul1234@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון חיזוק (נשים) שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד
079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / אנגליה 03303502363 / ארגנטינה 438-320-9090

...

קול ברסלב

שיעורים; חיזוק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד
079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / אנגליה 03303502361 / קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חיזוק יומי chizikyomi@gmail.com